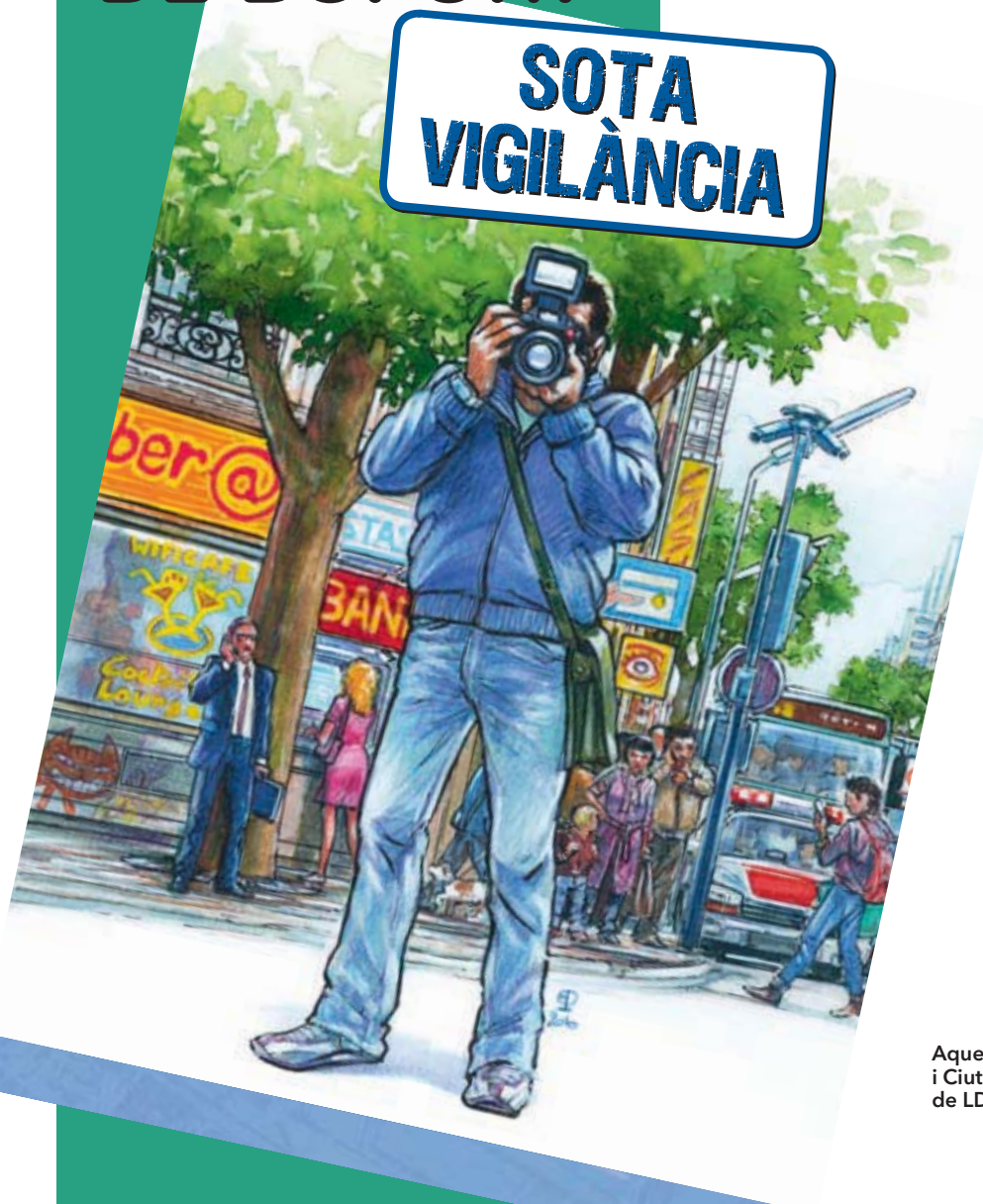

PROPOSTES EDUCATIVES DE SUPORT

SOTA VIGILÀNCIA

PRESENT-ACCIÓ

Les tecnologies de la comunicació, junt amb la seva extensió i universalització, permeten fer un seguiment exhaustiu de certs comportaments de les persones i, en conseqüència, augmentar el seu control. Aquesta vigilància la pot realitzar l'administració pública -especialment els serveis d'intel·ligència policials-, empreses que volen obtenir informació o persones particulars amb interessos dubtosos. En qualsevol dels casos, això pot vulnerar un desig més que legítim: el manteniment de la nostra intimitat.

El **còmic SOTA VIGILÀNCIA** s'ha creat per conscienciar, la comunitat en general i els joves en particular, sobre aquests interessos oposats i per informar sobre els diferents mecanismes de control i seguiment que permeten aquestes tecnologies.

Per complementar i aprofundir els continguts del còmic, disposem d'aquestes activitats que es poden emprar en centres que treballen amb joves (formals, de lleure, de formació tecnològica, etc.).

Activitat	Objectiu
HO SABEM TOT DE TU -sota vigilància?	<ul style="list-style-type: none">• Conèixer els diferents canals de control de les comunicacions, la ubicació i els comportaments, de què disposen les empreses i les administracions.
ATURA'T O T'ATURO -sota control?	<ul style="list-style-type: none">• Adonar-se de com les tecnologies de la comunicació poden facilitar l'assetjament entre persones properes (parella, col·legues, família...), en situacions quotidianes.

Material sota llicència Creative Commons
Realitzat per Educació per a l'Acció Crítica

Aquesta publicació ha estat produïda amb el suport financer del programa de Drets Fonamentals i Ciutadania de la Comissió Europea. El contingut d'aquesta publicació està sota la responsabilitat de LDH, EDRI, AEDH, Pangea, luRe i no pot en cap cas reflectir les opinions de la Comissió Europea.

RESUM GRÀFIC DE LA HISTORIETA

Després del viatge al Pakistan i als EUA, el Daniel torna amb els seus. (Pàg. 6)

L'alegria de la tornada no dura gaire; és detingut acusat de ciberterrorisme. (Pàg. 12)

La policia coneix gairebé tot del Daniel per les petjades que ha anat deixant sense saber-ho.

...imatges captades per videovigilància... (Pàg. 19)

...comentaris en blogs sobre temàtiques "sensibles"... (Pàg. 20)

... els seus moviments pels pagaments amb les targetes... (Pàg. 4)

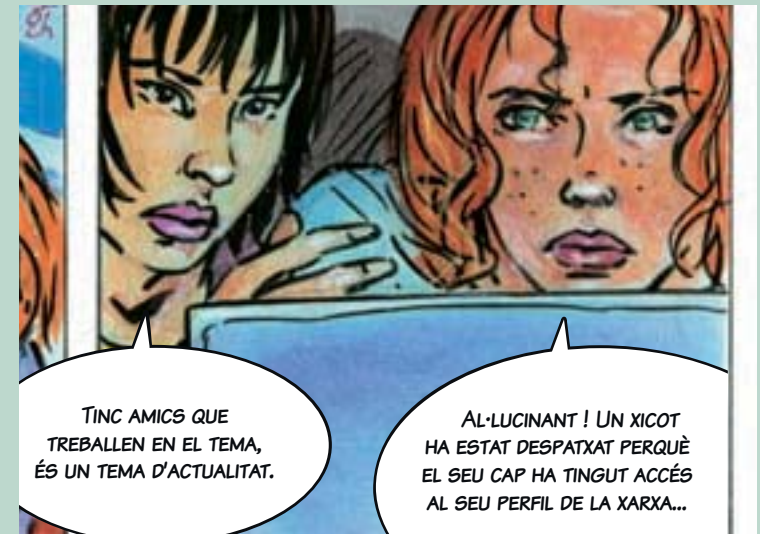
... el GPS del mòbil o d'altres aparells... (Pàg. 6)

Fins i tot a la xarxa s'hi pot trobar fotos de quan s'identificava amb la ideologia anarquista. (Pàg. 28)

En la recerca troben casos de vulneració d'aquests drets i associacions que treballen per defensar-les. (Pàg. 26)

Per altra banda, els seus amics es mouen per trobar organitzacions que treballin a favor dels drets de l'usuari a Internet i informar-se de com estan actualment les polítiques de privacitat. (Pàg. 26)

Finalment, el Daniel és alliberat. Cap de les proves que tenien contra ell confirmen que sigui un ciberterrorista. (Pàg. 30)

1. HO SABEM TOT DE TU -sota vigilància?

En el còmic Sota Vigilància es pot veure com s'han seguit les passes del Daniel pel rastre que ha anat deixant sense saber-ho.

Descripció

Els joves responen preguntes sobre el control de les comunicacions basant-se en els coneixements adquirits amb el còmic, i cerquen notícies relacionades amb la vulneració de la intimitat a Internet.

Material necessari

Ordinadors amb connexió a Internet

Temporalització

1 hora

1) Relacioneu aquestes accions quotidianes amb els diferents sistemes amb què es pot fitxar o fer el seguiment d'una persona:

a. Xatejar pel mòbil	
b. Agafar un transport públic	GPS
c. Conduir amb l'ajuda d'un navegador	
d. Enviar un correu-e	RFID
e. Pagar amb una targeta de dèbit o de crèdit	
f. Treure a passejar la gossa	ECHELON
g. Escriure en una bitàcola (un blog)	
h. Crear un grup d'afinitat en una e-xarxa social	
i. Treure diners d'un caixer automàtic	VIDEOVIGILÀNCIA
j. Comprar unes entrades per Internet	
k. Enviar un SMS	IP
l. Xatejar amb un company	

d. Les fotos, vídeos o comentaris que pengem a una e-xarxa social només són de la nostra propietat.	☐
e. Pels pagaments mitjançant webs no cal emprar connexions https://	☐
f. El xip del DNI-e incorpora la filiació, fotografia, signatura i petjada dactilar.	☐
g. Els perfils de les persones que empren e-xarxes són venuts per a fins comercials.	☐
h. Les imatges penjades a la xarxa poden sortir a una entrevista de feina 10 anys més tard.	☐
i. Un comentari posat en una e-xarxa desapareix quan borres el comentari.	☐
j. Mitjançant el programa Echelon qualsevol correu-e, SMS o trucada pot ser analitzada pels serveis secrets dels EUA.	☐

2) Escriviu si són veritables o falses aquestes afirmacions:

a. Quan empro e-xarxes socials de proveïdors estrangers (com Facebook) s'aplica la legislació del meu país.	☐
b. Unes imatges enregistrades per una càmera de videovigilància pot ser emprada com a prova en un judici.	☐
c. El pseudònim (nick) utilitzat en fòrums, xats, blogs... garanteix la intimitat.	☐

3) Busqueu mitjançant Internet notícies relacionades amb la vulneració del dret a la intimitat de les tecnologies de la comunicació.

Per exemple: "S'acomiada una treballadora per queixar-se de la feina al Facebook"

4) Compartiu-les amb la resta i feu-ne un debat.

Annex Solucions HO SABEM TOT DE TU -sota vigilància?

Descripció dels diferents sistemes de seguiment i vigilància:

Global Positioning System (GPS)	Permet determinar la situació geogràfica mitjançant càlculs trigonomètrics a partir de la localització d'una xarxa de satèl·lits.
Echelon	Xarxa mundial d'intercepció i escolta de les comunicacions (telèfon, Internet, correu electrònic i fax) públiques o privades.
Radio Frequency IDentification (RFID)	Etiqueta integrada en objectes, documents (DNI, passaport...), targetes de transport o de crèdit i, fins i tot, sota la pell (d'animals o persones), constituïda per un xip electrònic i una antena de ràdio.
Videovigilància	Sistema de càmeres disseminades per un estament públic o privat per assegurar la vigilància. Normalment les imatges s'enregistren i es guarden un temps.
Internet Position (IP)	Número que identifica una targeta de xarxa (normalment d'un ordinador) en un conjunt d'elements que utilitzen el protocol IP.

Relacioneu aquestes accions quotidianes amb els diferents sistemes amb què es pot fitxar o fer el seguiment d'una persona:

- a. GPS - Echelon
- b. Videovigilància
- c. GPS
- d. Echelon - IP
- e. RFID
- f. Videovigilància
- g. Echelon - IP
- h. Echelon - IP
- i. RFID - Videovigilància
- j. RFID - IP
- k. GPS - Echelon
- l. Echelon - IP

Escriu si són veritables o falses aquestes afirmacions:

F	La legislació que s'aplica és la del país d'origen de la e-xarxa social.
V	Aquestes imatges poden presentar-se com a prova. A més, els cossos policials poden tenir accés directa als vídeos enregistrats.
F	Mitjançant la IP de l'ordinador es pot arribar a saber quina persona l'empra. Si l'ordinador utilitzat no fos el propi, també es podria conèixer la seva identitat si obrís el seu correu personal o qualsevol e-xarxa social en la que hi figuri el seu nom.
F	Hi ha e-xarxes socials que en les seves condicions d'ús informen que tot allò penjat passarà a ser propietat de l'empresa gestora. Quan s'accepten, s'autoritza la copropietat d'imatges, dades personals, etc.
V	La connexió https és el canal protegit d'Internet per a una transferència força segura de dades entre un navegador i un servidor web. Sense ell, la navegació pot ser observada per altres persones.
V	Les noves tecnologies permeten cada cop més incorporar més informació en aquest tipus de suports.
V	Les dades passen a ser propietat de la e-xarxa social, que les pot vendre (exceptuant el nom) a empreses a fi d'establir pautes de consum o bé fer estudis sociodemogràfics.
V	Els continguts que es pugen a la xarxa poden romandre allà indefinidament -sense data de caducitat-, sense esborrar-se quan es tornen obsolets. Poden estar disponibles, per exemple, en còpies emmagatzemades per buscadors o altres llocs diferents a l'original on es van pujar.
F	Malgrat es pugui esborrar un comentari posat en una e-xarxa, aquest roman encara en les còpies de seguretat, historials i memòries cau, durant un temps llarg. A més, si el comentari publicat era públic i s'hi podia accedir des d'altres xarxes o a través de buscadors, també pot romandre indefinidament en les memòries dels buscadors que l'havien enllaçat.
V	Les informacions captades pels satèl·lits i centres informàtics escampats pel planeta són analitzades pels serveis secrets dels EUA amb finalitats militars, polítiques, comercials o de seguretat interna (antiterroristes).

2. ATURA'T O T'ATURO -sota control?

No només ens poden controlar les grans empreses i serveis d'intel·ligència. A vegades, es dona que qui ens controla mitjançant les TIC són les persones més properes: la mare, el germà gran, la cap, la parella o l'ex, un company de classe...

Descripció

S'ajunten en grups i cada un reb un dels annexes (o la Fàtima o el Jordi). Un cop llegida la mateixa història des de perspectives diferents, responen les preguntes i debaten amb la resta les respostes.

Material necessari

Paper i bolígraf

Temporalització

1 hora

1) Responen les següents preguntes:

- Quines creieu que són les causes que porten al Jordi a actuar d'aquesta manera vers la parella?
- Quines són les preocupacions que més angoixen al Jordi? I a la Fàtima?
- Si la relació continua, què hauria de canviar respecte a l'ús d'aquestes tecnologies?
- Coneixeu alguna història propera semblant?

2) Valoreu la gravetat de les accions de l'1 al 5 (1 gens greu, 5 molt greu):

Trucades contínues i persistents

Tafanejar el mòbil d'alguna persona amb permís

Tafanejar un mòbil sense la seva autorització

Utilitzar el mòbil i el Messenger per saber en tot moment on i amb qui està la parella

Llegir l'historial de converses del xat d'una altra persona

Controlar la vida i les amistats mitjançant la pàgina de la e-xarxa

Insistir a la parella a que publiqui imatges de tots dos junts a la e-xarxa

Amençar a les amistats de la parella mitjançant la e-xarxa.

Voler controlar els contactes de la parella a la e-xarxa

Penseu si algun cop heu fet alguna d'aquestes accions (amb amigues o amics, la parella, un familiar...)

3) Obriu un debat sobre el control i la falta de privacitat de les TIC. Us poden ajudar les següents preguntes obertes:

- Per què pengem tantes intimitats a la xarxa, i després ens enfadem quan algú les mira? Tafanegem la vida dels altres mitjançant les e-xarxes socials?
- Per què agreguem a persones que no sabem qui són exactament? A més contactes més autoestima?
- Hem d'estar sempre disponibles amb el mòbil?
- Tots els nostres contactes han d'estar al corrent de tota la nostra vida? O potser hi hauria algunes coses que ens hauríem de guardar per nosaltres o per la nostra gent més propera?

Els nostre posicionament polític o vers les drogues, les fotos de *marxa*, la situació sentimental...

LA FÀTIMA

Sóc la Fàtima i tinc 17 anys.

Fa vuit mesos que surto amb en Jordi.

Encara que vivim al mateix poble, estudiem en instituts diferents perquè el cicle formatiu que m'agradava no el fan aquí.

Al principi tot anava bé. Sempre ha estat molt atent amb mi: em truca molt, m'envia un SMS per la nit, és tendre, es preocupa per mi... tot això.

Però ha anat a més. Si algun cop em descuido el mòbil a casa o se'm queda sense bateria, quan l'encenc m'hi puc trobar vuit o nou perdudes seves.

Em vaig començar a menjar una mica el cap amb una història que va passar un dia que estàvem prenent en un bar. La cosa és que vaig anar un moment al lavabo i, quan vaig tornar, me'l vaig trobar tafanejant-me el mòbil. Em vaig empenyar i li vaig dir. Però ell el que va fer és demanar-me si tenia alguna cosa que amagar. Com no era el cas, li vaig deixar fer fins que poc després me'l va tornar. Només va passar aquell cop i tampoc vaig voler donar-li més voltes.

Abans d'anar a dormir sempre xategem. Però si alguna nit no em veu connectada, em truca per saber on sóc i perquè no estic al MSN.

La veritat és que em sentia una mica controlada i això, però també l'entenc a ell: té ganes de que xerrem i saber com m'ha anat el dia i què estic fent. Es preocupa per mi. A vegades m'atabala una mica, perquè no puc tenir cap estona tranquil·la, em pot trucar en qualsevol moment i hi ha cops que a mi es que no em ve gust parlar, perquè ja ens veurem per la tarda i xerrarem.

Però ara hem començat a discutir una mica. Fa tres mesos em vaig fer un Tuenti. Al començament hi penjava fotos i el feia servir per estar en contacte amb gent amb qui ja no estudiem junts i per saber què és de la seva vida. Però m'he adonat que en Jordi sempre mira la meva pàgina, i que si perquè he penjat tal foto, que si que qui era aquell d'allà, i tot això. O si hem sortit el cap de setmana, dilluns ja m'està preguntant que com és que no he pujat les fotos. A mi la veritat que em fa cosa penjar-les; prefereixo guardar-me-les per a mi, però ell diu que per què no vull que la gent sàpiga que estem junts i les acabo penjant.

Han començat els merders perquè no coneix tots els meus contactes i em va preguntant què qui són i de què els conec. Sobretot em demana pels nois.

No vaig poder més, el dia que em va venir tot gelós per uns comentaris que un company del cicle m'havia escrit al mur. Quan vaig tornar a casa em vaig adonar que en Jordi havia escrit un altre dient-li que era la meva parella i que anés amb compte. I a mi m'ha dit que el faci fora de la xarxa. Ara vaig preocupada perquè és que qualsevol cosa és pot malentendre i si veig un comentari que crec que és així com tendre d'algun company, l'esborro perquè el Jordi no el llegeixi.

A mi aquesta història m'està atabalant...

EN JORDI

Sóc en Jordi i vaig néixer fa 17 anys.

Fa vuit mesos que estic amb la Fàtima. És, per dir-ho d'alguna manera, la primera relació seriosa i estic de conya amb ella.

Ens ho passem molt bé junts. A cada estona estem xerrant, sigui pel mòbil o pel xat. Ens ho expliquem tot.

Com ella estudia fora, jo sempre la truco per veure si ja ha tornat. La veritat és que em gastava una pasta amb el mòbil! Per això vaig pillar-me la tarifa plana de tardes, així la puc trucar sempre que vull. A vegades el que em sap greu és que sóc jo sempre el que la truco i tal, ella no ho fa mai i no sé si és perquè no té ganes de parlar amb mi o perquè ja hem agafat aquesta dinàmica de que sóc jo el que la truca.

Normalment quedem per la tarda, però després ella ha d'anar a casa. Jo per les nits em connecto i xerrem pel xat. No només parlem nosaltres, jo sé que ella també està parlant amb altra gent perquè a vegades triga molt en contestar... Jo li pregunto i ella sempre em diu que és amb les seves amigues. Jo la he de creure, no tinc una altra... com no les conec a totes, no ho puc saber.

Sé que se me'n va l'olla, però estic pendent de veure si algun dia que estem a casa m'hi puc ficar al seu MSN i veure el seu historial de converses a veure si és veritat el que m'explica. Li he comentat al seu germà i m'ha engegat.

Ara fa uns mesos ella es va fer del Tuenti i m'agobia, la veritat. Entres a la seva pàgina i veus que coneix a un munt de persones, gent que jo no s'havia que existissin i t'adones que hi ha molta competència!! Per això jo li dono una mica de canya per què hi pengi fotos on sortim els dos junts. Ja se sap que per Internet és fàcil lligar i la gent es flipa. Jo si li haig de dir una cosa a una tia, ho faig a la cara...

Abans d'acord, ella tenia les seves amigues i tal, però és que ara és com si veiessis tota la seva vida. Quan obro el Tuenti, el primer que faig és mirar la seva pàgina per veure si li han escrit alguna cosa o jo què sé... Ella penja fotos amb tios i a vegades no sé què pensar. A més d'un li fotria un meco...

MÉS IDEES PER FER

Els llibres (i els còmics) poden fer desenvolupar la imaginació. Utilitzant la creativitat podem trobar moltes altres propostes didàctiques per aprofitar el còmic com a material educatiu:

Under alertness	Traduïm el còmic a qualsevol altre llengua que s'estigui aprenent (castellà, anglès, francès...).
Final alternatiu	Dibuixem en còmic o redactem un final alternatiu al publicat, en el que el protagonista pateix conseqüències força pitjors.
Sota l'actualitat	Redactem una notícia inventada -tot i que podria ser real- relacionada amb la vulneració de la intimitat a Internet.
Globus en blanc	Esborrem el text dels globus -deixant-los en blanc- per escriure uns nous diàlegs.
Sota vigilància II	Elaborem un àlbum de còmic continuant la història, com si es tractés d'una segona part.
Sota prevenció	Fem un anunci amb moviment o estàtic sobre les conseqüències no desitjades d'Internet o sobre el manteniment de la nostra intimitat.
Sota teló	Muntem una obra de teatre adaptant el guió del còmic per representar-la a espais on hi hagi joves.
Condicions d'(ab)ús	Estudiem les polítiques de privacitat i les condicions d'e-xarxes i compartim la informació amb altres persones.
Currículum e-vitae	Busquem informació d'alguna persona a una e-xarxa (ideologia, oci, orientació sexual, amistats, religió...) i valorem si li donaríem un lloc de treball en una empresa fictícia.
Sota professionals	Contactem amb organitzacions que treballen per la defensa dels drets dels usuaris i usuàries d'Internet. Concertem una cita i realitzem una entrevista. Gravem-la i pengem-la a la e-xarxa, a un bitàcola a la web del centre.

SABER-NE +?

La web sobre el **projecte Sota Vigilància** amb tots els materials, participants i objectius en diferents llengües és <http://wiki.pangea.org/pdr:start>

Pangea	http://pangea.org
Sin Dominio	http://sindominio.net
Observatorio Cibersociedad	http://cibersociedad.net
Asociación de Internautas	http://internautas.org
Protégeles	http://protegeles.com
Internet sin acoso	http://internetsinacoso.com

TREBALLAR-NE +?

[Material didàctic Esteu pantallats?](#)

Secretaria de Joventut de la Generalitat